Prezident İlham Əliyevin Yaxın Şərq Sülh Sammitinə dəvət olunması Azərbaycanın qlobal problemlərin həllinə verdiyi töhfənin növbəti təsdiqidir

Dünən Misirdə yalnız Yaxın Şərqin deyil, dünyanın gələcək taleyinin həll olunacağı sammit öz işinə başladı. Şarm-əl-Şeyxdə Qəzza bölgəsinin gələcəyi ilə əlaqədar təşkil olunan sammitdə qlobal siyasətdə söz sahibi olan dövlətlərin başçıları iştirak edirlər. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin də bu sammitə dəvət olunması xüsusilə əlamətdar hadisədir.

ABŞ Prezidenti Donald Trampın təşəbbüsü və Misir Prezidenti Abdülfəttah əs-Sisinin təşkilatçılığı ilə keçiriləcək yüksəksəviyyəli siyasi tədbirdə Fransa Prezidenti Emmanuel Makron, Böyük Britaniyanın Baş naziri Kir Starmer, İtaliya Nazirlər Şurasının Sədri Corcia Meloni, İspaniyanın Baş naziri Pedro Sançes, həmçinin Yaponiya, Hindistan, Kanada, Yunanıstan, Bəhreyn, Əl-Küveytin, Qətər və İordaniyanın xarici işlər nazirləri, eləcə də BMT və Avropa İttifaqının təmsilçiləri iştirak edəcəklər.

Sammitdə İsrail-Fələstin münaqişəsinə son qoyulması, Qəzza bölgəsinin müharibədən sonra bərpası, dayanıqlı sülhün əldə olunması kimi məsələlər müzakirə ediləcək. Son onillikdə Yaxın Şərqdə baş verən geosiyasi proseslər Suriya, İraq, Liviya kimi dövlətlərdə vətəndaş müharibələrinin başlamasına, hakimiyyətlərin zorla devrilməsinə və bunların nəticəsində milyonlarla insanın qaçqın düşməsinə səbəb olub. İsrail ilə Fələstin arasındakı münaqişə artıq dünyanı narahat edən bir vəziyyətə çatıb ki, bunu da ABŞ Prezidenti Donald Tramp həll edərək regionda sülhə nail olmaq qərarına gəlib. Onun buna nə dərəcədə nail olacağını zaman göstərəcək. Lakin Prezident D.Trampın təşəbbüsü dünya liderləri tərəfindən məmnunluqla qarşılanıb.

Rəsmi Vaşinqtonun təklif etdiyi plana əsasən, Qəzza bölgəsi HƏMAS ilə əlaqəsi olmayan mülki administrasiyanın rəhbərliyinə veriləcək. Bu administrasiya Fələstin muxtariyyətinə sadiq olacaq və beynəlxalq nəzarət altında, Körfəz ölkələrinin maliyyə dəstəyi ilə fəaliyyət göstərəcək.

Sammitdə həmçinin beynəlxalq nəzarət mexanizmi, terror təşkilatlarının hakimiyyətə buraxılmaması, dağıdılan infrastrukturun bərpası və bunların həyata keçirilməsi üçün xüsusi fondun yaradılması məsələləri müzakirə olunacaq. Bunlarla yanaşı, Qəzza, Misir və İsrail arasındakı sərhəd-keçid məntəqələrinin nəzarətdə saxlanılması, Misir, İordaniya və ABŞ arasında əlaqələndirici strukturun yaradılması tədbirlərinə də toxunulacaq.

Tədbir uzun sürən və minlərlə insan tələfatının, humanitar böhranın qarşısının alınması baxımından sülhün bərqərar olması üçün imkandır. Ağ Evin tədbirlə bağlı bəyanatında deyilir: "Bu sammit dönüş nöqtəsi olaraq, regional sabitlik epoxasının əsasını yaradacaq". Misir isə sammit vasitəsilə ərəb dünyası ilə beynəlxalq birlik arasında əlaqələndirici olduğunu nümayiş etdirəcək.

Prezident İlham Əliyevin ABŞ Prezidenti Donald Tramp tərəfindən sammitə şəxsən dəvət olunması isə artıq Azərbaycanın qlobal siyasətdə özünəməxsus yer tutduğunu göstərir. ABŞ-də ikinci dəfə Prezident seçilən D.Tramp dünyada baş verən münaqişələrə son qoymaqda qərarlıdır. Bu ambisiyaların reallaşması üçün yaxın müttəfiqlər və geniş dünyagörüşünə malik liderlər lazımdır.

Xatırladaq ki, bu il avqustun 8-də Prezident D.Trampın təşəbbüsü və iştirakı ilə Vaşinqtonda Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyan arasında görüş keçirildi, iki dövlət arasında sülhə nail olmaq istiqamətində sənəd imzalandı. Bu görüşdə ABŞ rəhbəri Prezident İlham Əliyevlə birbaşa ünsiyyətdə olaraq onun praqmatik və sülh istiqamətində addımlarını təqdir etdi. Azərbaycanın 44 günlük Vətən müharibəsində Zəfər qazanması rəsmi Bakının hərbi əməliyyatlar apararaq yalnız işğal altında olan torpaqlarını geri qaytarmasını deyil, ədalətin bərpası üçün həyata keçirdiyi tədbirlərin zəruriliyini göstərdi. Bu baxımdan Prezident İlham Əliyevin Prezident D.Tramp tərəfindən Yaxın Şərq Sülh Sammitinə dəvət alması təsadüfi xarakter daşımır. Azərbaycanın Suriyaya yardım məqsədilə onun enerji təminatına dəstək verərək, bu ölkəyə təbii qaz ixrac etməsi faktı Prezident İlham Əliyevin humanist baxışlarını göstərməklə yanaşı, sülhə doğru addım atan siyasi liderlik qabiliyyətində olduğunu da nümayiş etdirdi. Bütün bunlar Azərbaycan Prezidentinin dünya liderləri arasında sülhsevər dövlət başçısı kimi nüfuzunu möhkəmləndirir.

Azərbaycan özünün praqmatik siyasi xətti və iqtisadi inkişafı ilə dünya birliyində layiqli yerini tutub. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan artıq regional oyunçu statusundan çıxaraq, qlobal səviyyədə problemlərin həllində iştirak edən ölkəyə çevrilməkdədir. Bunu şərtləndirən əsas amil isə Azərbaycanın Qarabağı işğaldan azad edərək beynəlxalq təşkilatların da həll edə bilmədiyi problemi necə aradan qaldırmaq lazım olduğunu göstərməsidir.

Azərbaycan.- 2025.- 14 oktyabr (№220).- S.5.